

HAFTALIK DEĞERLENDİRME

29 Ekim - 04 Kasım

Önümüzdeki hafta öne çıkması beklenen konular ve ön değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur.

- **(İÇ POLİTİKA)** Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle bakanlık sayısı 16'ya indirilmişti. Ancak geçen hafta medyaya yansıyan haberlerde bazı bakanlıklarının yükünün ve teşkilat yapısının arttığı, kaos olduğu, fonksiyonlarını yerine getiremediği bu nedenle yeni bakanlıkların tesis edileceği ifade edildi. Bu durum yeni sistemin etkinliği doğruluğu bağlamında tartışılacaktır.
- Mart 2019 yerel seçimine ilişkin adaylar konuşulmaya devam edecektir. Özellikle Cumhur İttifakının yerelde uygulanmayacak olması ANDİMİZ ve Af gibi konularda derin ayrılık yaşayan AKP-MHP arasındaki aday polemikleri gündemde olacaktır. İktidarının da muhalefetin ittifak yapmasını engellemek üzere yine terör ittifakı söylemlerini kullanmaya başlayacaktır.
- Milli Eğitim Bakanlığının ANDİMİZ kararını temyize götürmesi de konuşulmaya devam edecektir.
- Geçen hafta yayımlanan Cumhurbaşkanlığı 2019 yılı programında yer alan bazı detayların kamuoyuna yansısıyla yeni tartışma konuları da gündeme girecektir. Bunlardan biri kültürel tesis ve faaliyetlerin yerel yönetim kuruluşlarına devredileceğine ilişkin hükümdür. Bu husus yerelde kültürel özerklik konusunu tartışmaya açacaktır.
- 29 Ekim Cumhuriyet bayramının kutlanma resepsiyonunun 3. Havalimanı açılışı bahanesiyle İstanbul'da yapılması bu hafta da konuşulmaya devam edilecektir.
- Suudi gazeteci Kaşıkçı cinayeti özellikle cesedin bulunması bulunmaması ve suçluların Türkiye'de yargılanması gerektiği başlıklarında medyada yer almaya devam edecektir.
- **(SUUDİ GAZETECİ)** Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın İstanbul'daki Suudi Arabistan Başkonsolosluğunda öldürülmesi olayı önümüzdeki hafta iç ve dış politika konularının içinde ancak gündemin üst başlıklarında olmayacaktır.
- ABD ve Avrupa ülkeleri genel pozisyonlarını açıkladılar ancak ortak bir tavır sergilemekten uzak görünüyorlar. Avrupa ülkeleri arasında Suudi

Arabistan'a yaptırım ve silah ambargosu uygulamakta bölünmeler var. Bazı ülkeler kısmi silah satışı durdurma kararı alabilir. Ancak hiçbir ülke Suudilerle ekonomik ilişkileri kesme ambargo uygulama gibi bir seçeneğe girmeyeceği anlaşılıyor.

- Yine de öldürme olayında talimatı veren en üst seviyedeki kişi yada makamın ortaya çıkarılmasının beklendiğini söyleyebiliriz.
- Bütün ülkelerin ABD'nin alacağı kararı beklemektedir. Ancak Amerikan yönetiminin Suudi kral veya veliaht prene yönelik suçlamaların önünü kesmeye çalıştığı görülmektedir. Çünkü Suudilerle imzaladığı milyarlarca dolarlık silah anlaşmalarının riske girmesini istemiyor. ABD özellikle dünya kamuoyunun potansiyel talimat veren kişi olarak gördüğü veliaht prensi bir nevi korumaya alarak aslında önümüzdeki dönemde prens üzerinde vesayet oluşturmuş, cinayeti büyük bir fırsata dönüştürmüştür.
- **(DOĞU AKDENİZ - EGE)** Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin araştırma ve sondaj faaliyetleri devam edecektir. Sismik araştırmaları devam eden Barbaros'a ilave olarak bu hafta Fatih sondaj gemisi de denize açılacaktır. Bu durum önümüzdeki haftayla birlikte her an krize dönüşebilecek bir sürece girilmiş olacaktır.
- Yunan başbakan Çıpras'ın karasularını 12 mile çıkarma konusunun Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle değil Meclis kararıyla karara bağlanması talimatı yeni krizlerin de habercisidir. Konunun ne zaman meclise getirileceği belli değildir ancak Türkiye'nin hamlelerine karşılık beklenmedik bir zamanda Yunan meclisine gelmesi sürpriz olamayacaktır.
- **(İDLİB)** Suriye'de İdlib mutabakatının uygulanması için son tarih olan 15 Ekim mutabakatın tam olarak yerine getirilememesi üzerine belirsiz bir süreliğine kadar uzatıldığı anlaşılmaktadır. Ancak bölgeden gelen haberler HTŞ-Nusra gruplarının önemli bir bölümünün öngörülen tampon bölgeden çekilmediği, Suriye ordusu mevzilerine saldırılar yaptığı, cephe hattını takviye ettiği yönündedir.
- Yine bazı yerel kaynaklar ABD'nin İdlib'e IŞİD'li teröristleri taşıdığı ve İdlib'te karışıklık çıkarmaya hazırlandığı iddia edilmektedir.
- Suriye ordusunun da İdlib çevresine takviyeler yaptığı gelen haberler arasındadır.
- Rusya'nın HTŞ-Nusra militanlarının İdlib'te kimyasal saldırı hazırlıklarını yeniden hızlandırdıkları uyarıları gelmeye başladı.
- Bu gelişmeler İdlib'teki kırılma ve her sıcak çatışmaların başlayabileceğine işaret etmekte ve bu konunun haftada da izlenmesi gerekmektedir.

- **(FIRAT'ın DOĞUSU)** Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın önceki hafta "Fırat'ın doğusunda ciddi sorun yaratacak bir gelişme yok. Zaten o bölgenin çoğu çöldür" açıklaması apmasına rağmen geçen hafta yine Fırat'ın doğusunu hedef gösterdiği açıklamaları olmuştur.
- Geçen hafta Cumartesi günü Kobani bölgesinde bazı YPG mevzilerinin top atışına tutulması medya tarafından "işte Fırat'ın doğusuna hareket başladı" şeklinde uzun haber yorumlarla işlemiştir. TSK'nın angajman kuralları yani YPG'nin yaptıklarına karşılık verildiğini açıklamasına rağmen hükümete yakın medyanın Fırat'ın doğusunu vurulduğu konusunu işlemeye olamayan bir operasyonu varmış gibi göstermeye devam edeceklerdir. (Aynen 24 Haziran seçimleri öncesinde Kandil'e hareket yapılıyor haberlerinin köpürtülmesi gibi).
- **(SURIYE KONULU 4'LÜ ZİRVE)** Türkiye'nin girişimiyle Türkiye, Rusya, Almanya, Fransa liderlerinin 27 Ekim'de İstanbul'da Suriye konulu zirveye yapıldı.
- Basın toplantısında tarafların kendi bildiğini okuduğunu görüyoruz. Ortak bir noktaları yok. Toprak bütünlüğü, askerî değil siyasi çözüm gibi ortak görüşmüş gibi gözükken sözlerin ise altı boş. Çünkü tarafların farklı şeyler anladığı belli.
- İran zirvede yoktu ama fikirleri zirvedeydi. Putin "İran olmadan çözüm olmaz. Suriye kararları İran'la da müzakere edilmeli" dedi.
- Zirvede herkesin üzerinde durduğu konu Anayasa Komitesinin yıl sonuna kadar oluşması. Bir çağrıdan ibaret. BM Suriye özel temsilcisi De Mustura başkanlığında çalışacak komite için 10 ay önce Soçi'de karar alındı fakat faaliyete geçirilemedi. Buradaki sıkıntı BM kontenjanındaki diğer 50 kişilik liste üzerinden komiteye kimlerin gireceği. Örneğin, PYD girecek mi?
- Taraflar pozisyonlarını ısrarla korurken zirvede geri adım Türkiye'den geldi. Esad'ın kaderiyle ilgili yine 180 derecelik aksi beyanat duyduk. Bir soru üzerine Erdoğan "Esad'ın durumuna biz karar veremeyiz. Kararı Suriye halkı verecek" dedi. Diğer liderler de "Suriye'nin geleceğine, nasıl bir yönetim olacağına tüm Suriyeliler karar verecek. Biz onlara bunu yapmalarını sağlayacak ortamı hazırlayacağız." dediler.
- Bunda Putin'in sert çıkışı etkili oldu. Putin "Herkes rejim deyip duruyor. Suriye rejimi diye çağırmak doğru değil. BM kararında bile Suriye Arap Cumhuriyeti yazıyor. Orada meşru bir Suriye hükümeti var. Saygı göstermek lazım." dedi.
- Hükümete yakın medya zirveyi yine zafer ve başarı manşetleri verdi ve önümüzdeki haftaya da aynı şekilde işlemeye devam edecekler.
- Bu husus önümüzdeki hafta konuşulmaya devam edecektir.

- **(İŞİD'İN ARTAN SALDIRILARI)** İŞİD'in Suriye sınırının doğusunda Deyrezor bölgesinde Fırat'ın hemen doğusunda yeni saldırılarla alanını genişlettiği hatta Irak'a yöneldiği, Irak tarafında da Haşdi Şabi'nin savunma için yığınak yaptığı gelen bilgiler arasında. İŞİD'in Irak ve Suriye' artan saldırıları takip edilmesi gereken konular arasındadır.
- **(İRAK)** Irak'ta 12 Mayıs'taki seçimler sonrasında ilk toplantısını Eylül başında yapan Irak parlamentosunun yeni Cumhurbaşkanı olarak seçtiği Berham SALİH hükümetini kurma görevini verdiği Adil Abdül MEHDİ'nin belirlediği 21 bakandan 14'ü Irak meclisinden onay aldı.
- Irak'taki hükümet kırma çalışmaları izlenmeye devam edilmelidir.
- **(İRAK KUZEYİ)** Irak kuzeyinde Ekim başında yapılan parlamento seçimlerinde KDP yine birinci parti çıktı ancak hükümet kurulması için koalisyon yapılması gerekiyor. KDP'li bir hükümet kurulup kurulamayacağı, kurulamaması halinde bölgede beklenmeyen gelişmelerin yaşanabileceği izlenmesi gereken konudur.
- **(İRAN'A YÖNELİK AMBARGO)** ABD'nin İran'a yönelik ambargolarının ikinci ve esas bölümü 4 Kasım'da yürürlüğe girecektir. Önümüzdeki hafta içinde izlenmesi gereken konulardandır. Türkiye'nin yaptırımlardan muaf tutulup tutulmayacağı ABD ve Türk yetkililerin açıklamalarına yansiyabilecektir.
- **(ABD-NATO GERGİNLİĞİ)** Rusya'nın ABD'yi Avrupa kıtasının askerleşmesini teşvik ettiği, askeri varlığını artırdığı suçlamalarının arttığı bir dönemde Soğuk Savaş'tan bu yana ittifakın en büyük ve kapsamlı askeri tatbikatı olan "Trident Juncture 18" 25 Ekim-7 Kasım arasında Norveç'te yapılıyor. Tatbikata 50 bin asker, 250 uçak, 65 gemi ve 10 bin araç katılıyor. Bu durum NATO-Rusya cephe hattı olan Kuzey Avrupa-Doğu Avrupa-Karadeniz hattında sıcak çatışma noktalarının emareleri olarak bu hafta da izlenmelidir.
- **(AMERİKA KITASINDAKİ GELİŞMELER)** Brezilya'da devlet başkanlığına Sosyal Liberal Partinin (PSL) adayı aşırı sağcı Jair Bolsonaro seçildi. Brezilya'nın Trump'ı olarak tanımlanıyor. Bu seçimin Güney Amerika'daki gelişmeler üzerindeki etkisi izlenmesi gereken konulardan biridir..... Meksika'dan ABD sınırına doğru yürüyen sığınmacılara karşı Trump'ın sınıra birlik göndermesi için talimat vermesi gözleri sınıra çevirdi. Sığınmacılara karşı ABD'nin nasıl karşılık vereceği önümüzdeki haftanın konulardan biri olacaktır.